

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- سرشناسه: بصیریان ، حمید، ۱۳۲۵ -
- عنوان و نام پدیدآور: نگارش پیشرفته، از پاراگراف تا مقاله / مولف حمید بصیریان،
- مشخصات نشر: قم : مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۴۳۵ق.=۱۳۹۲.
- مشخصات ظاهری: ۴۲۳ ص.
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۷۱۷-۱
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
- یادداشت: کتابنامه:ص.۴۱۹-۴۲۳.
- موضوع: نگارش علمی و فنی -- آثار علمی و فنی
- موضوع: فارسی -- پاراگراف -- راهنمای آموزشی
- موضوع: مقاله‌نویسی -- راهنمای آموزشی
- موضوع: فارسی -- کتاب‌های درسی برای خارجیان
- شناسه افزوده: جامعه‌المصطفی ﷺ العالمیه مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
- رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ن ۸ ب/ ۲۳۶۹ LB
- رده بندی دیویی: ۸۰۸/۰۶۶۶
- شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۳۴۰۸۰

نگارش پیشرفته از پاراگراف تا مقاله

حمید بصیریان

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی علیه السلام

نگارش پیشرفته، از پاراگراف تا مقاله

مؤلف: حمید بصیریان

چاپ اول: ۱۳۹۲ ش / ۱۴۳۵ ق؛

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: زلال کوثر ● قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸. تلفکس: ۰۲۵ - ۳۷۱۳۹۳۰۵ - ۹
- قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵ - ۳۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵ - ۳۲۱۳۳۱۴۶
- تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان وصال شیرازی و قدس، نبش کوچه اسکو، پلاک ۱۰۰۳. تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۱۹۲
- مشهد، خیابان امام رضا علیه السلام، خیابان دانش شرقی، بین دانش ۱۵ و ۱۷. تلفن: ۰۵۱۱-۸۵۴۳۰۵۹

pub.miu.uc.ir miup@pub.miu.uc.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید اثر یاری رساندند.

- مدیر انتشارات: محمدسعید پناهی
- معاونت تولید: تورج روحانی
- ناظر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی
- آماده‌سازی: سید محسن عمادی
- صفحه‌آرایی: سید محسن عمادی
- ویراستار: سعید احمدی
- نمونه‌خوان: جواد حاج‌حسینی

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت چهره‌های متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند.

«جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند، جناب آقای حمید بصیریان مؤلف کتاب نگارش پیشرفته، از پاراگراف تا مقاله؛ و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است.

داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از هنر‌نمایی مؤمنان، مجاهدان و عالمانی است که با تمسک و پای‌بندی به حقیقت بی‌متها، در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند و در این میان، چه درخشندگی چشم‌نوازی در اسلام عزیز است که علم را به ذات خود، شرافتمند و فخریم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر علم و عالم و معلوم می‌نمایاند و در مکتب آن، جز اولوالعلم و راستخان در مسیر طلب دانش، کسی را توان دست‌یابی به گنجینه‌های حکمت نیست.

علم برخاسته از وجدان پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم به فرد کمال انسانی، عظمت روحی و رشد معنوی می‌بخشد و فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد، و هم جامعه را سمت و سوی سعادت‌مندانه بخشیده و آن را به جامعه‌ای متمدن و پیشرو متحول می‌کند. بی‌توجهی یا کوتاه‌فکری است

اگر فرد و جامعه‌ای به دنبال عزت، استقلال، هویت، امنیت، سعادت و سربلندی مادی و معنوی باشد، اما آن را در صراطی غیر از حقیقت‌طلبی، علم‌اندوزی و حکمت‌مداری الهی طلب نمایند.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران که داعیه جهانی‌سازی کلمة الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را داشته و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی غرب و شرق را به نظاره نشسته است، با اندیشه فقاهتی در اداره حکومت و نظریه مترقی «ولایت فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه نمود که امید و نشاط را نه تنها در شیعیان و مسلمانان، بلکه در دل تمامی آزادی‌خواهان و حق‌طلبان سراسر جهان زنده ساخت.

در این راستا، رهبر فرزانه انقلاب^(مدظله) با عزمی مصمم و با تمامی توان، همچون پیر و مراد خود خمینی کبیر^(رحمته الله)، در صحنه حاضر شده و با تأکید بر اهمیت و فوریت این حرکت فراگیر و بی‌وقفه، همه توانمندی‌ها و اراده‌ها را جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا راهبری و رصد می‌کنند.

جامعه المصطفی^(ص) العالمية، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بر دوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی^(ص) و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت^(علیهم السلام) جامه تحقق می‌پوشاند.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی^(ص) نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفی^(ص) است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر، متناسب

با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن افق‌های جدید فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفی ﷺ را از جمله مأموریت‌ها و تکالیف خود می‌داند.

اثر علمی پیش روی نیز که به همت مؤلف محترم جناب آقای حمید بصیریان برای دوره کارشناسی رشته زبان و فرهنگ فارسی تهیه و تدوین شده و در چارچوب اهداف و برنامه‌های پژوهشگاه و مبتنی بر نیازسنجی‌های صورت گرفته، برای استفاده خوانندگان محترم تقدیم شده است.

در پایان لازم است ضمن ارج نهادن به تلاش‌های خالصانه مؤلف محترم، از کلیه دست‌اندرکاران محترم آماده‌سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به‌ویژه همکاران محترم مرکز بین‌المللی نشر و ترجمه المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که به نحوی در تدوین و انتشار آن نقش داشته‌اند، قدردانی و تشکر نمایم و از خداوند متعال برای ایشان و همه خادمان عرصه تبلیغ و نشر مفاهیم و معارف دینی، آرزوی بهروزی، موفقیت و سعادت نمایم.

پژوهشگاه بین‌المللی

المصطفی ﷺ

فهرست

۱۷.....	اهداف کلی کتاب اول.....
۱۹.....	مقدمه.....
۲۴.....	۱. زبان گفتار.....
۲۵.....	۲. زبان ادبی (بلاغی).....
۲۶.....	۳. زبان علم.....

کتاب اول: پاراگراف

۳۱.....	اهداف کلی آموزش پاراگراف.....
۳۳.....	۱. پاراگراف (بند).....
۳۶.....	موضوع اصلی.....
۳۷.....	پرورش موضوع اصلی بند.....
۳۸.....	رمز چیست؟.....
۳۸.....	گزاره چیست؟.....
۳۸.....	حافظه معنایی.....
۳۹.....	زبان نظام است.....
۳۹.....	موضوع در داستان.....
۴۰.....	جمله عنوان.....
۴۱.....	نمونه پاراگرافها(بند).....
۴۶.....	انسجام پاراگراف (بند).....

۵۲ جمله‌های مؤید اصلی
۵۴ جمله‌های مؤید فرعی
۵۴ ۱. گسترش با مثال
۶۰ ۲. گسترش با جزئیات
۶۸ جمله پایانی پاراگراف (بند)
۷۱ ۲. انواع پاراگراف (بند)
۷۵ پاراگراف فهرست‌بندی
۷۵ اهداف کلی آموزش
۷۷ فهرست‌بندی (شمارش)
۷۷ فهرست‌بندی
۷۸ فهرست نماها
۷۹ نشانه‌های فهرست‌نویسی
۸۱ انواع ترتیب در فهرست‌نویسی
۹۱ انواع فهرست‌بندی
۱۰۲ پاراگراف تعریف
۱۰۲ اهداف کلی آموزش
۱۰۴ تعریف
۱۰۴ ۱. تعریف‌های منطقی
۱۰۵ ۲. پاراگراف تعریف
۱۱۴ پاراگراف توصیف
۱۱۴ اهداف کلی آموزش
۱۱۵ توصیف
۱۲۰ پاراگراف مقایسه‌ای و پاراگراف مقابله‌ای
۱۲۰ اهداف کلی آموزش
۱۲۲ مقایسه‌ای و مقابله‌ای
۱۲۲ ۱. پاراگراف مقایسه‌ای
۱۳۲ ۲. پاراگراف مقابله‌ای
۱۴۹ ۳. پاراگراف مقایسه‌ای - مقابله‌ای

پاراگراف علت و معلول.....	۱۵۲
۱. پاراگراف علت و معلول با توجه خاص به معلول.....	۱۵۲
۲. پاراگراف علت و معلول با توجه خاص به علت.....	۱۵۶
۳. پاراگراف علت و معلول فرآیندی.....	۱۵۹

کتاب دوم: مقاله

اهداف کلی آموزش مقاله نویسی.....	۱۶۳
مقاله نویسی.....	۱۶۵
انواع مقاله.....	۱۶۵
مقاله رسمی و غیر رسمی.....	۱۶۶
مقاله رسمی (علمی - تحقیقی).....	۱۷۰
اهداف کلی آموزش ساختار مقاله.....	۱۷۳
ساختار مقاله.....	۱۷۵
نمونه: در حکمت چاره ساز فردوسی.....	۱۷۸
روش های ترکیبی برای شرح و بسط پاراگراف.....	۱۸۷
۱. مقدمه.....	۱۸۷
۲. بدنه اصلی.....	۱۸۸
۳. نتیجه گیری.....	۱۸۸
هنر و طبیعت.....	۱۸۸
بخش های مقاله.....	۱۹۲
ساختار مقاله های علمی - تحقیقی.....	۱۹۴
الف) مقاله.....	۱۹۴
ب) بدنه اصلی.....	۱۹۵
ج) نتیجه (conclusion).....	۱۹۷
چگونه مقاله بنویسیم.....	۲۰۰
اهداف کلی آموزش مراحل آماده سازی مقاله.....	۲۰۵
مراحل آماده سازی مقاله.....	۲۰۷
مراحل آماده سازی مقاله.....	۲۰۹

۲۰۹	۱. انتخاب موضوع
۲۰۹	۲. طرح اولیه
۲۱۰	۳. گردآوری منابع و مآخذ
۲۱۱	۴. گزینش و دسته‌بندی منابع
۲۱۱	۵. خواندن و یادداشت‌برداری و تحلیل منابع
۲۱۲	۶. تجدید نظر در طرح اولیه و طبقه‌بندی یادداشت‌ها طبق طرح
۲۱۲	۷. نوشتن پیش‌نویس مقاله
۲۱۳	۸. ویرایش علمی
۲۱۳	۹. ویرایش ادبی
۲۱۳	۱۰. ویرایش نهایی
۲۱۴	۱۱. ارجاع‌ها
۲۱۶	۱۲. کتاب‌شناسی
۲۱۷	۱۳. پاک‌نویس
۲۱۸	نکته‌های مهم درباره یک مقاله خوب
۲۱۸	۱. عنوان مناسب
۲۱۹	۲. شروع مناسب
۲۲۱	۳. پایان مناسب
۲۲۲	۴. قوانین نویسندگی (نانسی وایت، ۲۰۰۳)
۲۲۷	اهداف کلی آموزش قالب مقاله
۲۲۹	قالب مقاله
۲۲۹	چکیده (abstract)
۲۳۰	واژه‌های کلیدی (key word)
۲۳۲	طرح
۲۳۴	قالب (Rhetorics) (الن میزر ۲۰۰۶)
۲۳۶	مقاله روایی (narrative essay)
۲۴۸	نمونه ۲
۲۶۴	مقاله توصیفی (descriptive essay)
۲۷۴	مقاله تعریفی (Definition essay):

۲۹۲ مقاله فلسفی (philosophical essay)
۲۹۴ استدلال
۳۰۲ برهان وجوب و امکان
۳۱۴ نشان خدا در گیاهان
۳۲۰ استدلال جدلی یا دیالکتیکی (dialectical argumet)
۳۴۷ چند نمونه مقاله علمی
۳۴۷ نسخ در قرآن «در تازه‌ترین دیدگاه‌ها»
۳۴۷ مقدمه
۳۴۸ حقیقت نسخ
۳۵۷ روح علمی و شناخت حقیقت
۳۶۱ مسئله امانت در ترجمه
۳۷۶ در جست‌وجوی زبان علم
۳۸۶ امیر روشن ضمیر
۴۰۰ اقبال، شاعر شرق
۴۱۹ فهرست منابع فارسی و عربی
۴۲۳ فهرست منابع انگلیسی